

Kestävän matkailun strategia

Julkaisu syyskuu 2020

Päivitys huhtikuu 2023

Salla
In the middle of nowhere

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahoitus

Sisältö

- Alkusanat
- Nykytilasta kohti vuotta 2030
- Sallan kestävä matkailun visio 2030
- Kestävä matkailun strategian painopisteet
- Toimenpiteet ja mittarit
- Sallan vastuullisuustyöryhmän kokoonpano
- Työssä eteenpäin – matka kohti visiota on käynnissä, yhteistyössä

Alkusanat

Kestävän matkailun strategia on Sallan matkailutoimijoiden yhteinen tahtotila kehittämiseen. Tämä kestävän matkailun strategiadokumentti linjaa miten Sallan kasvaa entistä vastuullisemmaksi matkakohteeksi vuoteen 2030 mennessä. Kaikki kolme kestävyuden näkökulmaa ovat mukana: taloudellinen vastuullisuus, sosio-kulttuurinen vastuullisuus ja ekologinen vastuullisuus.

Tämä strategia luo suuntaviivat kehittämiselle kestävyuden näkökulmasta niin Sallassa matkailukohteena kuin Sallan matkailuyrityksissäkin. Se sisältää Sallan kestävän matkailun vision, valitut strategiset painopisteet sekä näissä painopisteissä onnistumista varten toimenpideohjelman. Mittaristo auttaa todentamaan matkan varrella, että ollaan oikealla tiellä kohti visiota.

Sallan matkailuyritykset ovat olleet mukana kestävän matkailun strategian kirjoittamisessa ja kehittämisessä, ja sitoutuvat sen toteuttamiseen. Kestävän matkailun strategia liittyy jatkossa luontevaksi osaksi Sallan matkailustrategiaa ja linkittyy kuntastrategiaan. Aluetasolla työ linkittyy myös Lapin matkailustrategiaan 2020-2023, jossa Sallan on kiinteästi mukana.

Sallassa on tehty viime vuosina kuntavetoisia ja EU-rahoitteisia hankkeita kuten EcoSalla ja Vetovoimaa ekologisuudesta, joiden tavoitteena on ollut ekologisuuden kasvattaminen matkailussa. Jälkimmäisessä hankkeessa matkailuväki loi tiivissä yhteistyössä Sallalle 10 kohdan asiakaslupauksen sekä Sallan ympäristölupauksen.

Strategiakaudelle on käynnissä lukuisia hankkeita, jotka ovat tärkeä osa kestävän matkailun edistämistä Sallassa. Näitä hankkeita ovat muun muassa Saijan biovoimalahanke, kansallispuistohanke, Värriön tutkimusaseman ilmanlaadun tutkimustyö, Itä-Lapin kuntayhtymä VähäC-hanke sekä Lapin liiton Vätkky-projekti.

Salla on pilottina Visit Finlandin kansallisessa Sustainable Travel Finland -ohjelmassa ja tavoittelee kestävän matkailun destinaatiotunnusta ensimmäisten joukossa.

Kestävän matkailun strategiatyö on ollut osa EU-rahoitteista Gateway to Land of National Parks -hanketta. Kestävän matkailun digitalisaatio -hankkeessa tuotettiin kestävän matkailun mittaristo, joka otetaan osaksi tulevaa matkailun kehittämisohjelmaa sekä toteutettiin useita strategian mukaisia toimenpiteitä. Sellaisia ovat olleet mm. Suomen Luonnonperintösäätiön kanssa tehty paikallinen ympäristöhyvityskampanja, joka alkoi helmikuussa 2023. Tavoitteena on kerätä matkailijoilta, paikallisilta

ja muilta kiinnostuneilta rahaa metsäpalstan suojeluun etelä-Sallasta. Mahdollisesti suojeltuun kohteeseen tulee myös mm. soiden ennallistamistalkoot. Myös toteutetut ja jatkossa säännöllisesti toteutettavat asukas- ja työtyytyväisyyskyselyt ohjaavat matkailun kehittämistä alueella.

Tämä on ensimmäinen päivitys kestävän matkailun strategiaan. Useat strategiassa määritellyt toimenpiteet ovat toteutuneet, mikä on kirjattuna lopussa oleviin taulukoihin toimenpiteistä ja mittareista.

Nykytilasta kohti vuotta 2030

Ennen koronapandemiaa matkailun kasvu oli vuosien ajan ennätyksellistä niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin. Sallan matkailun kasvu oli nopeampaa kuin Suomessa tai Lapin alueella keskimäärin juuri ennen pandemiaa. Vuonna 2018 Sallassa kirjattiin yhteensä 138 000 rekisteröityä yöpymistä. Matkailijoista noin 69% oli kotimaisia. Rekisteröityjen yöpymisten määrissä mitattuna Sallan matkailu kasvoi 11,1 prosenttia vuonna 2018. Samaan aikaan koko Suomessa matkailu kasvoi vuonna 1,5 prosenttia ja Lapissa 3 prosenttia. Kansainvälisten matkailijoiden rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet kasvoivat Sallassa samalla ajanjaksolla 42,8%. Myös kesämatkailun kasvu on ollut positiivista. Koronaepidemian keskellä kesällä 2020 kotimaiset matkailijat toivat Sallaan yli 20 % kasvun rekisteröidyissä yöpymisissä.

Kotimaisten yöpymisten kasvu on ollut voimakasta vuosina 2020 ja 2021. Sallan kotimaisten yöpymisten nousua selittää koronasta johtuvat yleiset ulkomaanmatkailun rajoitteet, jotka siivittivät kotimaisen matkailukysynnän kasvuun. Ulkomaalaisten yöpymisiin pandemia teki huomattavan loven. Vuonna 2021 Sallassa kirjattiin vain noin neljännes pandemiaa edeltävän ajan kansainvälisistä yöpymisistä, kaikista yöpymisistä ulkomaisten yöpymisten osuus oli vuonna 2021 kuusi prosenttia. Ennen koronaviruspandemiaa kansainväliset yöpymiset kattoivat noin 30 prosenttia kunnan kaikista yöpymisistä.

Vuonna 2022 Sallan kotimaisten yöpymisten määrä pieneni lähes viidenneksellä edelliseen vuoteen verrattuna, mutta vastaavasti ulkomaisten yöpymisten määrä yli kaksinkertaistui. Kaiken kaikkiaan Sallan rekisteröidyt yöpymiset vähenivät vuonna 2022 noin yhdeksällä prosentilla. (Visit Finland, 2023.)

Suurin osa Sallan matkailusta ajoittuu talvikauteen. Talvipainotteisuus koskee kotimaista ja vielä selvemmin kansainvälistä matkailua. Lumettomana kautena rekisteröityjen matkailijayöpymisten osuus

on ollut tyypillisesti hieman reilu kolmannes, mutta koronapandemia nosti kesäkauden yöpymisten osuuden yli 40 prosenttiin. Lumettoman kauden tähänastinen huippu koettiin vuonna 2021, jolloin Sallan kaikista yöpymisistä 45 prosenttia kirjattiin touko-lokakuussa. Majoitustilaston vuoden 2022 ennakkotiedot kertovat lumettoman kauden yöpymisten osuuden palautuneen takaisin lähelle reilua kolmannesta, tarkkaan ottaen 34,3 prosenttiin eli samaan lukemaan kuin vuonna 2019 (Visit Finland, 2023).

Matkailun kasvun ennakoidaan strategiakaudella jatkuvan ja matkailun elpyvän koronasta muutama vuodessa. Lapin matkailustrategiassa arvioidaan ensin kestävän pari vuotta, jotta matkailun kysynnässä päästään samalle tasolle kuin vuonna 2019. Samaan aikaan ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat näkyneet aiempaa konkreettisemmin. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja luonnonvarojen ylikulutus ovat ihmiskunnan vakavimpia ongelmia. Matkailu kuluttaa ympäristöä ja voi vaikuttaa paikallisyhteisöön tavalla, joka ei ole toivottavaa. Pandemioiden uhka ja niihin varautuminen on noussut osaksi liiketoiminnan suunnittelua ja riskejä. Koronaepidemia vuonna 2020 haastoi matkailua ja nosti väljyyden, puhtauden ja turvallisuuden myyntivaltiksi.

Tietoisuus matkailun negatiivisista vaikutuksista on kasvanut matkailijoiden joukossa ja ohjaa kasvavassa määrin matkailijoiden käyttäytymistä. Booking.comin tutkimusten mukaan jo yli 70% kansainvälisistä matkailijoista haluaa tehdä ympäristöystävällisiä valintoja. Sama trendi on nähtävissä vahvasti myös matkanjärjestäjien odotuksissa ja vaatimuksissa.

Maailman matkailujärjestö (UNWTO) määrittelee kestävän matkailun matkailuksi, joka ottaa täysin huomioon aiheuttamansa nykyiset ja tulevat taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset sekä ympäristövaikutukset, huomioiden matkailijoiden, elinkeinon, ympäristön ja kohdealueen yhteisön tarpeet. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet 2030 ohjaavat maailmanlaajuisesti työtä sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden kehittämiseksi. Tavoitteet ovat globaali toimintasuunnitelma ihmisten, maapallon ja hyvinvoinnin hyväksi.

Tätä globaalia toimintasuunnitelmaa noudattaa myös Suomen matkailun kansallinen Sustainable Travel Finland -ohjelma, jossa Salla on yksi pilottialueista osana Itä-Lappia. Tämän Visit Finlandin ohjelman tavoitteena on kehittää kestävän kehityksen mukaista toimintaa suomalaisissa matkailuyrityksissä ja matkakohteissa, markkinoida Suomea kestävän kehityksen matkakohteena sekä ohjata Suomeen saapuvia matkailijoita ja Suomeen matkailijoita tuovia ulkomaisia matkanjärjestäjiä toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti. Visit Finlandin visio on, että *Suomi on kestävän matkailun kärkimaa 2025 mennessä*.

OECD:n julkaiseman *Megatrends shaping the future of tourism* -tutkimus listaa neljä megatrendiä, jotka muokkaavat matkailuliiketoimintaa vuoteen 2030 mennessä. Näitä ovat kasvavat matkailijoiden palveluvaatimukset, kestävä kasvu, kehittyvä teknologia tekoälystä digitaalisiin alustoihin ja

jakamistalouteen sekä joustava matkanteko, joka liittyy niin helppokäyttöisiin matkaketjuihin ts. saavutettavuuteen, turvallisuuteen kuten esimerkiksi lentoliikenteen teknologiakehitykseenkin (esim. päästöttömyys).

Väestön ikääntyminen on globaali ilmiö. Esteettömyyden vaatimukset kasvavat ja laajenevat. Esteettömyys ei koske vain ikääntyneitä eikä vain liikuntaesteettömyyttä, vaan esimerkiksi kuuloon, näköön liittyvää esteettömyyttä. Inklusiivisuus puolestaan ottaa huomioon yhdenvertaisesti erilaiset ihmiset. Tämän voi ajatella olevan osa saavutettavuutta: tarjotaan palveluja mahdollisimman monelle eri kohderyhmällä kuten senioreille, perheille, edellä mainituille liikunta- ja aistirajoitteisille, ja toivotetaan kaikke meille tulleet tervetulleiksi taustasta ja kyvyistä riippumatta. Syrjimätön, kaikkien saavutettavissa olevan matkailun edistäminen tukee sosiaalista vastuullisuutta ja myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.

Sallan tavoitteena on kehittää matkailun vastuullisuutta pitkäjänteisesti ja systemaattisesti. Sallan matkailu nojaa myös tulevalla strategiakaudella 2020-2030 vahvasti Sallan puhtaaseen luontoon, hiljaisuuteen, rauhaan, alueen ruokaan ja erilaisiin luontokokemuksiin revontulista ruskaan. Vuonna 2022 perustettu Sallan kansallispuisto on korostanut entisestään Sallan arvoa ja asemaa luontomat- kailukohteena. Sallassa on tavoitteena kehittää myös uusia hyvinvointipalveluita, jotka pohjautuvat paikalliseen kulttuuriin, luontoon ja hyvinvointiin, ja ovat tarjolla niin matkailijoille kuin paikallisillekin.

Sallan kestävä matkailun visio 2030

Sallassa on kunnan, matkailuorganisaation ja matkailuyritysten yhteinen tahtotila kasvaa kestävästi ja huolehtia samalla sekä luonnon, sallalaisten että matkailijoiden hyvinvoinnista. Keskeisenä tavoitteena on säilyä erämaisena pienenä matkakohteena ja ylläpitää laadukasta asiakaspalvelua.

Sallan kestävä matkailun visio 2030:

Salla on vastuullinen matkakohde, joka kehittyy yhteistyössä, luontoa ja paikallisuutta kunnioittaen

Sallan matkailun arvomaailmaan vahvasti sisältyvä luonnon, ihmisten ja eläinten hyvinvointi luo pohjan myös matkailun menestymiseen. Se sisältää sosiaalisen vastuullisuuden, jossa niin alueen asukkaista ja työntekijöistä kuin matkailijoistakin pidetään huolta. Sallalaiseen asenteeseen kuuluu, että matkailussa mukana olevat eläimetkin ovat osa tätä hyvinvointia. Asiakastutkimus 2019 nosti esille sallalaisten merkityksen myös asiakkaille ja korreloi OECD megatrendiin kasvavista asiakasodotuksista. Hyvinvoivat työntekijät ja tyytyväinen yhteisö heijastuvat asiakastyytyväisyyteen, joka puolestaan luo mahdollisuuden rakentaa pitkäkestoisia asiakassuhteita – matkustajia, jotka palaavat uudelleen ja uudestaan. Työntekijöiden hyvinvointi heijastuu myös taloudelliseen kasvuun. Samaan aikaan sallalaisuus eli paikallinen ruoka, kulttuuri, tuotteet ja luonto luovat ainutlaatuisia Salla-elämyksiä. Paikallisuus ja lähituotteiden ja -palvelujen valinta luovat myös sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia talousalueelle.

Kestävää kehitystä edistetään toimimalla tavoitteellisesti ja tuloksekkaasti ilmaston sekä Sallan alueen luonnon puolesta. Tällä varmistetaan myös luonnon säilyminen matkailuvalttina. Matkailijat arvostavat tehtyä vastuullisuustyötä ja se saa heidät valitsemaan Sallan matkakohteekseen. Vastuullisuustyö tuottaa mitattavaa lisäarvoa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti. Päätökset perustetaan vahvaan tietopohjaan vaikutuksista. Strategiakauden yksi painopiste on tiedon saannin ja vaikutusten mitattavuuden parantaminen. Investorit sitoutetaan vastuulliseen kehittämiseen ja maankäytön suunnitelmat tukevat vastuullisuustyötä.

Mitattavuuden avulla autetaan matkailijoita valitsemaan todennetusti vastuullinen vaihtoehto. Rakennetaan asiakkaalle ratkaisu matkustaa hiilineutraalisti kotipaikkakunnaltaan Sallaan

(kompensointi). Avoimella ja aktiivisella viestinnällä kasvatetaan matkailijoiden tietoisuutta vastuullisuudesta ja ohjataan kestäviin valintoihin. Saavutettavuutta ja ekologista liikkumista kohteessa kehitetään, tämä koskee sekä liityntäliikennettä että liikkumista kohteessa.

Luonnon hyvinvointivaikutukset ovat vastuullisen luontokohteen vetovoimatekijä. Hyvinvointiklusteri tarjoaa palveluja, jotka houkuttelevat saapumaan Sallaan. Hoiva- ja hyvinvointipalvelujen laaja ja tuotteistettu valikoima luo esteettömyyttä. Luonto on aito osa hoivapalveluja ja sen luomia hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia mitataan. Digitaalisuus tukee tätä.

Kestävän matkailun strategian painopisteet

1. Toimimme matkailussa tavoitteellisesti ja tuloksekkaasti ilmaston ja puhtaan luonnon puolesta

Missä olemme 2025

Meillä on toimiva, verkostomainen vastuullisuusyhteistyö alueella. Tärkeimmät kumppanuudet on määritelty ja luotu. Verkosto toimii aktiivisesti ja tavoitteita edistäen. Kaikki merkittävät toimijat matkailualalta sekä kunta ovat mukana työssä ja heidän päätöksensä tukevat vastuullisuustyötä.

Keskeisillä matkailuyrityksillä on kestävän matkailun vuosittainen toimenpidesuunnitelma. Olemme vahvistaneet kestävyysmittaamista, määritelleet keskeiset mittarit ja seuraamme niitä vähintään vuositasolla. Näiden avulla raportoimme vuosittain ja viestimme aktiivisesti vastuullisuudestamme.

Missä olemme 2030

Tieto ohjaa luontevasti toimintaamme. Käytämme 100% uusiutuvaa energiaa koko matkailun toimialalla ja suuri osa siitä on paikallisesti tuotettua. Tunnettu pienien hiilijalanjälkemme ja yrityksillä on työkalu laskentaa varten.

Tarjoamme matkailijoille tavan laskea ja kompensoida lomansa hiilijalanjälki. Ilman laatu on parhainta maailmassa ja se tunnustetaan matkailijoiden joukossa alueen erityispiirteeksi. Sallan matkailukeskus on kasvanut hallitusti ja Salla tunnetaan edelleen rauhallisena luontokohteena.

Tavoitteet:

- Kunta ja keskeiset matkailutoimijat ovat sitoutuneet kestävän matkailun edistämiseen
- Todennettu vastuullisuus matkailussa kasvaa – STF-merkki yrityksillä ja alueella
- Matkailutoiminnan ilmastovaikutuksien mittaamaan: hiilijalanjäljen mittaus käynnistetty
- Matkailijan ilmastovaikutuksia mitataan: esim. pitkän viipymän ylläpitäminen, saavutettavuus, kohderyhmät
- Yhteistyöverkostot määritelty ja luotu

2. Tuotteemme ja palvelumme ovat syvästi sallalaisia

Missä olemme 2025

Tiedämme ja kerromme mistä ruoka on peräisin. Tiedämme ja kerromme mistä meillä myytävät tuotteet, itse käyttämämme tuotteet kuten astiat, työvaatteet tai kalusteet ovat peräisin, ja kenen palveluja käytämme. Tarinat ovat esillä.

Sallan matkailuyrityksillä on toimiva malli verkostoitua ja kohdata alueen palveluntarjoajien, lähituottajien ja matkailutoimijoiden välillä, ja näin löytää parhaat paikalliset tuotteet ja palvelut. Sallalla on toimiva malli paikallistietouden varmistamiseksi asiakaspalvelijoilla

Missä olemme 2030

Salla tunnetaan siitä, että sallalaisuus on aitoa. Se näkyy ja se kerrotaan.

Talousalueen matkailuyritykset menestyvät ja tukevat hankinnoillaan alueen muidenkin yritysten menestystä.

Tavoitteet:

- Matkailu käyttää laajasti sallalaisia tuotteita ja palveluja ja tuo taloudellista hyvinvointia alueelle
- Paikallisuus on matkailuvaltti ja paikallisosaamista tuetaan

- Asukkaat ja sidosryhmät sekä myös muiden kuin matkailualan yrittäjät ovat mukana Sallan matkailun kehittämisessä

3. Yhteinen hyvinvointi luo menestyksen

Missä olemme 2025

Matkailun työpaikkojen, erityisesti ympärivuotisten työpaikkojen määrä kasvaa vuosittain. Asukkaat tunnistavat ja hyväksyvät matkailun yhdeksi kunnan tärkeimmistä elinkeinoista. Nuorille on reitti työelämään matkailun alalla

Luonnon tarjoamaa hyvinvointia mitataan ja sen tuloksia voidaan käyttää myynnissä.

Matkailun kumppanuudet perustuvat vastuullisuuteen, luontoa kunnioittavaan toimintatapaan ja alueen kanto- ja sietokyvyn tukemiseen

Missä olemme 2030

Sallan asukasmäärä on kasvanut matkailun luomien työpaikkojen avulla.

Hyvinvointiklusteri tuo turvaa myös sallalaisten hyvinvoinnille. Salla tunnetaan hyvinvointia lisäävänä luontomatkailukohteena.

Tavoitteet:

- Matkailu nähdään asukkaiden joukossa positiivisena
- Matkailu työllistää sallalaisia kasvavassa määrin. Työtyytyväisyys on hyvä.
- Matkailijoiden pitkää viipymää ylläpidetään, ja myös pitkäaikaismatkailijat ja mökkläiset ostavat aktiivisesti talousalueen palveluja
- Hyvinvointipalvelujen (hoivapalvelut, reitistöt, aktiviteetit) määrä kasvaa ja laajentuu

- Erilaiset matkailijat tunnistavat Sallan ja sen luonnon hyvinvointinsa edistäjänä
- Matkailua leimaa Sallan tasolla osallistaminen ja avoimuus, yhteistyö ja yhteisöllisyys

4. Tieto ohjaa toimintaa ja valintoja

Missä olemme 2025

Kunta tietää matkailun vaikutukset kunnan talouteen, sallalaisten hyvinvointiin ja luonnon hyvinvointiin. Kunnan päätöksissä otetaan huomioon vaikutukset matkailuun.

Aktiivinen tietojen keräys ja analysointi johtaa päätöksiin, jotka tukevat strategian toteutumista. Kyselyt ja käytännöt on luotu tietojen keräämiseen.

Yhteistyöverkostot ovat vahvoja ja tuottavat mitattavaa tietoa ja työkaluja – ei tehdä kaikkea itse vaan yhteistyössä.

Yhteistyökumppanit ja investorit sitoutetaan vastuullisuuteen. Torjumme harmaata taloutta, vaadimme vastuullisuutta myös kumppaneilta.

Viestimme aktiivisesti, avoimesti, tuloksilla ja kannustaen

Missä olemme 2030

Tiedolla johtaminen on arkea ja tukee johtamista niin kunnan matkailuorganisaatiossa kuin yrityksissäkin.

Matkailun vaikutuksia sosiokulttuurisesta, taloudellisesta ja ekologisesta näkökulmasta seurataan eri tahoilta automaattisesti saatavan datan pohjalta, ja yhteistyökumppanit ja asiakkaat ovat osa dataverkostoa.

Tavoitteet:

- Vastuullisuuden mittarit palvelevat kehittämistä ja päätöksentekoa

- Luonnon hyvinvointivaikutuksia pystytään mittaamaan
- Yhteinen menestyminen lisääntyy (eri toimialojen mitattava kasvu)
- Yhteistyöverkostot on luotu: matkailun kasvu, saavutettavuus, teknologia
- Kumppanivaatimukset ja investorivaatimukset vastuullisuuden näkökulmasta luotu

Toimenpiteet ja mittarit

Toimimme tavoitteellisesti ja tuloksekkaasti ilmaston ja puhtaan luonnon puolesta			
Toimenpide	Aikataulu	Vastuu / kumppani	
		DMO	Yritys
Tärkeimmät toimenpiteet			
Sallan matkailu hakee STF-merkkiä	2023	x	x
Kestävälle matkailulle (aluetaso ja matkailuyritykset) on luotu strategia ja vuosittainen toimintasuunnitelma	2020	x	x
Biojätteen keräily toteutetaan yhteistyössä ja/tai yhteishankintana.	2023-2025	x	x
Matkailun ja kunnan yhteistyötä tiivistetään kestävän kehityksen asioissa ja luodaan yhteiset toimintamallit, tavoitteet ja pelisäännöt	2020 – jatkuva	x	
Kirjataan matkailun vahva kanta metsähakkuisiin, tuulivoimaan, kaivostoimintaan, turpeen käyttöön ja sekä muuhun maan- ja luonnonvarojen käyttöön.	2022-2023	x	
Yrityksiä tuetaan toimenpiteissä vastuullisuuden kasvattamiseksi (matkailutiimin ja yritysten välinen sparraus ja koulutukset)	2020 – jatkuva	x	
Ympärivuotisuuden kasvattamiselle on suunnitelma, seuranta ja raportointi (strategia, kehittämissuunnitelma)	2022 -	x	x
Matkailijoille viestitään kestävästä matkailusta myös luontokohteissa (maastossa) kansallispuistossa MH:n toimesta, kunnan reiteillä kunnan toimesta	jatkuva	x	
Edistetään raideliikenteen saamista Sallaan asti	jatkuva	Kunta	x
Muut toimenpiteet			
Sallassa on kuvattu malli vastuullisuusyhteistyölle	2020	x	
Tärkeimmät yhteistyökumppanit ja sidosryhmät vastuullisuusyhteistyössä on kirjattu	2020	x	
Sallan yritykset hakevat aktiivisesti STF-merkkiä	Jatkuva		x
Ekologiset liityntäliikkumisen tiedot Sallan matkailun sivuille	2020	x	
Ilmanlaadun mittaustulokset otetaan osaksi vastuullisuusviestintää	2020	x	
Markkinointisuunnitelmassa määritellään kohderyhmät vastuullisuusperusteisesti	2023	x	
Energiankulutuksen systemaattinen mittaus käynnistetään	2021	x	x

Avainyritykset selvittävät ja raportoivat sähköenergian alkuperän osana sertifikaattia. Pyritään kasvattamaan uusiutuvan energian osuutta.	2021	x	x
Vedenkulutuksen systemaattinen mittaus yrityksissä käynnistetään	2021	x	x
Hiilijalanjäljen laskenta aloitetaan (Välkky-hankkeessa valittava työkalu) osana stf-merkin saamista	2022	x	x
Saavutettavuudessa tehdään kiinteää yhteistyötä Itä-Lapin ja koko Lapin alueen kanssa / Kuusamon kanssa tärkein	jatkuva	x	
Avainyritykset osallistuvat vuosittain vastuullisuuskoulutuksiin	jatkuva		x
2025 mennessä			
Matkailuyhdistyksen jäsenyritykset sitoutuvat Sallan asiakaslupauksiin ja Visit Finlandin Kestävän matkailun periaatteisiin (mittarina %-osuus yrityksistä)	2024	x	x
Uusia palveluja kehitetään huomioiden ilmastonmuutoksen vaikutukset esim. vähälumisuus	jatkuva	x	x
Vastuullisuudesta kerrotaan vähintään kahdella kielellä; vastuullisuusosio voidaan käännettä myös muille kielille tulevaisuudessa	2022	x	x
Huomioidaan hallittu kasvu ja Sallan erämaisyyden varmistaminen ja ylläpitäminen matkailustrategian päivityksessä	2023	x	x
Luodaan luontohyvitys malli yrityksille ja asiakkaille	2023	x	x
Kasvatetaan liityntäliikenteen vähäpäästöisyyttä (keinoina mm. kuljetusten määrän ja aikataulujen järjeistäminen yhdessä ely:n kanssa, järjestetään vain viikonloppukuljetukset, kutsuliikenne)	jatkuva	x	
Tarjotaan matkailijoille tapa laskea Sallan lomansa hiilijalanjälki	2025	x	
Kasvatetaan ja markkinoidaan somessa Sallan sisäisen liikenteen vähäpäästöisyyttä esim. e-pyörien ja sähköauton käyttömahdollisuus	jatkuva	x	x
Ehkäistään matkailun negatiivisia vaikutuksia	jatkuva	x	x
2025-2030			
Kansallispuisto hanke on toteutunut vuonna 2022. Matkailuyritykset nivoutuvat näihin molempiin luontevasti: koko ala laskee vuosittain hiilijalanjälkensä ja avainyritykset ovat hiilineutraaleja. Sallaan tulevat matkailijat pystyvät laskemaan ja kompensoimaan lomansa hiilijalanjäljen. Silence of Salla on säilytetty.			

Mittarit	Lähde	Yks.	Linkki
STF-yritysten määrä	STF-alusta	kpl	STF
Matkailijan keskimääräinen viipymä	DMO	vrk	STF
Kesämatkailun määrällinen kehittyminen: kesän rekisteröityjen yöpymisvuorokausien kasvu	DMO	kasvu %	STF
Lisämittarit - myöhemmin käyttöön			
Uusiutuvan energian määrä kokonaiskäytöstä (Tietolähde = Matkalle Sallaan ry:n tekemä jäsenkysely)	Yritys (kysely)	%	STF
Kierrätetyn jätteen osuus koko jätteen määrästä	Yritys (kysely)	%	STF
Osuus markkinointiponnistuksista/-budjetista lähialueille (kotimaa, Eurooppa, Venäjä)	DMO	%	
Saapuminen lento/bussi/juna/muu julkinen/auto	DMO/asia- kastyyt. kysely	%t	

Tuotteemme ja palvelumme ovat syvästi sallalaisia			
Toimenpide	Aikataulu	Vastuu / kumppani	
		DMO	Yritys
Tärkeimmät toimenpiteet			
Sallan kunnan nettisivuilta löytyvät tiedot lähituotteiden tarjoajista ja ostajista (Sallan kunta/yrityspalvelut-osio)	2020	x	
Matkailijoita opastetaan suosimaan paikallisia tuotteita ja palveluja mm. somessa viestimällä ja yrityksissä	jatkuva	x	x
Yrityksillä ja DMO:lla on hankintapolitiikkaa varten kestävä matkailun ja hankintojen check list, jossa painoituksena ympäristökuorman vähentäminen, vastuullisuus ja paikallisuus	2022	x	x
Sallan asiakaslupauksen sisältö (Sallan tai yrityksen näkökulmasta kuvattuna) on kaikkien avainyritysten sivuilla	2020-2023		x
Matkailuun linkittyvien paikallisyriyten (esim. pesula, leipomo) vastuullisuutta kasvatetaan: vastuullisuuskoulutukset laajennetaan koskemaan matkailuyritysten lisäksi kaikkia alueen yrityksiä	jatkuva	x Kunta	
Yhteinen vastuullisuusviestintämateriaali on käytössä kaikissa avainyrityksissä	2023	x	
Muut toimenpiteet			
Sallan oma tietopaketti/perehdytyspaketti matkailun työntekijöille alueen historiasta	2022	x	
Vastuullisuusosio kaikkien avainyritysten sivuilla	jatkuva		x
Sallan www-sivuilla on tietoa alueen tapakulttuurista, historiasta ja esim. eräilystä	jatkuva	x	
Viestitään matkailijoille vinkkejä (ohjeita) luonnossa liikkumisesta, eräkulttuurista, ajankäytöstä	jatkuva	x	x
Paikallisasukkaiden omaisuuden kunnioittamisesta on kirjalliset ohjeet	jatkuva	Kunta	
2025 mennessä			
Matkailun kestävyttä mitataan osana kansallispuiston kävijäkselyä, oma mittaristo	2022	x	
Paikallisylypeys tutkitaan esim. opinnäytetyönä -> matkailubrändin tuki	2025	x	
2025-2030			
Sallalaisuus on aitoa: se näkyy ja se kerrotaan perustellusti. Talousalue menestyy, matkailu veturina.			

Mittarit	Lähde	Yks.	Linkki
Matkailuyrityksissä käytettävien paikallisten tuotteiden ja palveluiden osuus suhteessa kauempaa hankittuihin (Tietolähde = Matkalle Sallaan ry:n tekemä jäsenkysely)	Yritys (kysely)	%	STF
Prosenttiosuus kaupallisista majoituspalvelua tarjoavista yrityksistä, joilla on huoneita liikuntarajoitteisille ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyyttä edistäviin ohjelmiin	Yritys (kysely)	%	STF
Prosenttiosuus kohteen suurimmista tapahtumista, jotka keskittyvät perinteiseen/paikalliseen kulttuuriin.	DMO	%	STF
Lisämittarit - myöhemmin käyttöön:			
Paikallisylypeys	Kunta		UUSI

Yhteinen hyvinvointi luo menestyksen			
Toimenpide	Aikataulu	Vastuu / kumppani	
		DMO	Yritys
Tärkeimmät toimenpiteet			
Päivitetään matkailun kehittämissuunnitelma (ent. strategia), jossa huomioidaan matkailun sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys	2023	x Kunta/ kaikki yhdessä	x
Asukastyytyväisyystutkimus tehdään kahden vuoden välein	2022	x Kunta	
Sallalaisia osallistetaan matkailuun ja kerrotaan tarinoita heidän kauttaan (videot, tarinat ym.)	jatkuva	x	
Työhyvinvointikysely toteutetaan Sallan matkailun toimesta Sallan kaikissa matkailuyrityksissä ja mitataan aluetasolla. Matkailuyritykset kannustavat henkilöstöä vastaamaan kysymyksiin. Toteutus vuosittain	2022	x	x
Paikallista yhteistyötä koululaisten, marttojen ja muiden yhteisöjen kanssa ylläpidetään ja kehitetään	jatkuva	x	x
Reitistöjen kehittäminen vuosittain, reittipalaverit	2021	Metsähallitus kunta	
Muut toimenpiteet			
Yrityksillä on henkilöstönkehittämissuunnitelmat	2024		x
Osallistetaan alueen vakituiset asukkaat matkailun kehittämiseen	jatkuva	x	
Sallassa on käytössä kirjallinen yhteinen ohje kuinka edistää yhdenvertaisuutta työyhteisössä ja kuinka puuttua epäkohtiin (Huom! Hyödynnetään VF:n Matkailun inklusiivisuus -työryhmän tuloksia)	2024	x	x
Asukkaiden kuulemistilaisuuksia järjestetään tarvittaessa	jatkuva	x	
Luodaan malli miten osallistetaan vapaa-ajan asukkaat (pitkäaikaislomailijat) matkailun kehittämiseen	2024	x	
Erytisryhmien huomioiminen näky: tarinat, kokemukset, videot (esim. Keselmäjärven reitti lastenvaunuilla tai pyörätuolilla)	jatkuva	x	
2025 mennessä			
Hyvinvointipalvelut kuvataan ja ne esitellään matkailun sivuilla	2022	x	
Vastuullisuuden johtamista yrityksissä tuetaan – kokemusten jako, asiantuntijawebinaarit, sparraus, työpajat ym.	jatkuva	x	x
Erytisryhmien huomioiminen nostetaan näkyväksi (esteettömyys, LGBTQ, erityisryhmät)	2024	x	x

2025-2030			
Sallan asukasmäärä kasvatetaan edelleen matkailun luomien työpaikkojen avulla. Hyvinvointiklusteri tuo turvaa myös sallaalaisten hyvinvoinnille. Salla tunnetaan hyvinvointia lisäävänä luontomatkailukohdeena.			
Mittarit	Lähde	Yks.	Linkki
Asukastyytyväisyys	Kunta	Määr.	UUSI
Henkilöstötyytyväisyys matkailuyrityksissä aluetasolla mitattuna ja vastausprosentti kyselyihin	DMO	Alueen taso & %	Valmis
Matkailijoiden asiakastyytyväisyys	DMO	taso	UUSI
Lisämittarit - myöhemmin käyttöön:			
Sesonkityöntekijöiden määrän prosenttiosuus matkailun työllisistä (avainyritykset)	Yritys (kysely)	%	

Tietoiset valinnat ohjaavat Sallaa -Tiedolla johtaminen			
Toimenpide	Aikataulu	Vastuu	
		DMO	Yritys
Tärkeimmät toimenpiteet			
Matkalle Sallaan ry välittää ja kerää tietoa mm. kestävän matkailun mittariston avulla, mikä edesauttaa kestävän matkailun kehittämistä ja markkinointia	jatkuva	x	
Alueen avainyritysten matkailuliiketoimintaa seurataan, määritellään raportointitapa yrityksiltä DMO:lle	jatkuva	x	x
Määritellään vastuullisuuden kriteerit investointihankkeille ja investoreille, ohjeistus lisätty kuntasivustolle	2022	x Kunta	
Määritellään aluetalousvaikutuksen tärkeimmän tunnusluvut, joita seurataan (välilliset ja välittömät) ja jotka heijastavat matkailun vaikutusta aluetalouteen	jatkuva	x Kunta	
Matkailun vaikutus muihin alueen yrityksiin ja yhteisöihin mitataan	jatkuva	Kunta	
Muut toimenpiteet			
Määritellään avainyrityksiksi kv-kauppaa tekevät yritykset, joiden toiminta muodostaa Sallan avainsuorituskyvyn mittarit (KPI). Tieto kerätään jäsenkyselyn avulla	2020	x	x
Vastuullisuuden kehittämisestä viestitään vuositasolla	2023	x	x
Otetaan käyttöön hiilijalanjälkilaskenta vaiheittain	2022 -	x	x
2025 mennessä			
Ilmastovaikutuksia mitataan yritystasolla yhdessä määritellyin tunnusluvin vuosittain (esim. energiankulutus, vedenkulutus, jätteen määrä)	2022	x	x
Työvoiman pysyvyyden varmistamiseksi on toimintamalli	2022 -	Kunta	x
Yhteistyöllä oppilaitosten ja yritysten välillä parannetaan yritysten työvoimatarpeiden ja osaavan työvoiman kohtaamista.	2022	x	x
Luonnon hyvinvointivaikutusten mittaaminen otetaan käyttöön (Met-sähallituksen valmis mittausmalli)	2022 -	x	
Kestävän matkailun strategian päivitys	2023	x	x
Kansallispuiston paikallistaloudsvaikutukset lisätään mittareihin Oulangan kansallispuiston osalta välittömästi ja Sallan osalta vuodesta 2022 lähtien.	2023	x	
2025-2030			
Tiedolla johtaminen on arkea ja tukee johtamista niin kunnan matkailuorganisaatiossa kuin yrityksissäkin. Matkailun vaikutuksia sosiaalisesta, taloudellisesta ja ekologisesta näkökulmasta seurataan eri tahoilta automaattisesti saatavan datan pohjalta, ja yhteistyökumppanit ja asiakkaat ovat osa dataverkostoa.			

Mittarit:	Lähde	Yks.	Linkki
Matkailutuloselvitys	Kunta	Me	STF
Yöpymisten määrä lumettomana aikana ja vuodessa	DMO	kpl	
Matkailun työpaikat (htv)	Kunta	kpl	STF
Lisämittarit - myöhemmin käyttöön:			
Aluetalouden vaikutus	Metsäh.	Me	
Luonnon hyvinvointivaikutus	Metsäh.	Määr.	
Matkailun työpaikat % sesonki / % vakituinen (avainyritykset)	Yritys	%	STF

Työssä eteenpäin - matka kohti visiota on käynnissä, yhteistyössä

Vastuullisuustyöryhmä vv. 2020-2022

- Heidi Korhonen, Salla Ski Resort
- Mari Lahtinen, Sallan Poropuisto
- Sara Virkkula, Sallatunturin Tuvat
- Jenni Särkelä, Sallinen Caravan
- Anniina Luostarinen / Sonja Aarniola-Järvinen, Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo
- Seppo Selkälä, Sallan kunta / hallinto
- Merja Mattila, Sallan kunta / luottamushenkilö
- Paula Aspholm, Sallan kunta / matkailu
- Sonja Aatsinki, Sallan kunta / hankkeet

Vastuullisuustyöryhmä v. 2023 –

- Heidi Korhonen, Salla Ski & Active
- Timo Tuuha, Salla Wilderness Park
- Sara Virkkula, Sallatunturin Tuvat

- Jenni Särkelä, Sallinen Caravan
- Kalle Koskinen, Napapiiri Cafe
- Sonja Aarniola-Järvinen, Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo
- Jenni Matikainen, Sallan kulttuuritoimi
- Seppo Selkälä, Sallan kunta / hallinto
- Merja Mattila, Sallan kunta / luottamushenkilö
- Paula Aspholm, Sallan kunta / matkailu
- Sonja Aatsinki, Sallan kunta / hankkeet

